

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

INFORMACJA O ZAWODZIE

Pilarz

(817210)

Operatorzy maszyn i urządzeń do obróbki drewna

Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej rozpowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

INFORMACJA O ZAWODZIE

Pilarz
(817210)

Operatorzy maszyn i urządzeń do obróbki drewna

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy

Publikacja opracowana w ramach projektu **Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.4 Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy

PROJEKT NR: POWR.02.04.00-00-0060/16-00

Partnerzy projektu INFODORADCA+:

- DORADCA Consultants Ltd Sp. z o.o., Gdynia
- Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Radom
- Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa
- Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa
- PBS Sp. z o.o., Sopot

INFORMACJA O ZAWODZIE

Pilarz (817210)

© Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2018

Kopiowanie i rozpowszechnianie w całości lub w części dozwolone wyłącznie za podaniem źródła.

ISBN 978-83-7789-495-8 [923]

Publikacja bezpłatna

Zdjęcie na okładce autorskie wykonane przez zespół ekspercki.

SPIS TREŚCI

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU	3
1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności).....	3
1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu.....	3
1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD	3
1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący.....	3
2. OPIS ZAWODU.....	4
2.1. Synteza zawodu.....	4
2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania.....	4
2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)	5
2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne.....	6
2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie.....	7
2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji	8
2.7. Zawody pokrewne	9
3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE	9
3.1. Zadania zawodowe	9
3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Obsługa pilarek do drewna i tworzyw drzewnych	9
3.3. Kompetencje społeczne.....	11
3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.....	11
3.5. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji.....	12
4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO.....	12
4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie	12
4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu	13
4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów	15
4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.....	15
5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)	16
6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE	16
7. SŁOWNIK POJĘĆ	18
7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)	18
7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)	20

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU

1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)

Pilarz 817210

1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu

- Operator pilarek.
- Pilarz drewna.
- Pilarz trakowy.
- Pracownik obróbki drewna.

1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD

W Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie:

- 8172 Wood processing plant operators.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

- Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe.

1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący

Notka metodologiczna

Opis informacji o zawodzie opracowano na podstawie:

- analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, międzynarodowe) oraz źródeł internetowych,
- analizy opisu zawodu zamieszczonego w wyszukiwarce opisów zawodów na Wortalu Publicznych Służb Zatrudnienia,
- badań ankietowych prowadzonych w projekcie INFODORADCA+ w marcu 2019 r.,
- zebranych opinii od recenzentów, członków panelu ewaluacyjnego oraz zespołu ds. walidacji i jakości informacji o zawodach.

Autorzy i eksperci opiniujący

Zespół Ekspertki:

- Jacek Gawroński – Morrow Woods, Pruszków.
- Sylwester Karbowski – TS Polska sp. z o.o., Radom.
- Edyta Kozieł – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.

Zespół ds. walidacji i jakości informacji o zawodzie:

- Dorota Koprowska – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Krzysztof Symela – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Ireneusz Woźniak – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.

Recenzenci:

- Rafał Kozik – Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci Niewidomych i Słabowidzących, Kraków.
- Marek Krzemiński – Prywatna Wyższa Szkoła Ochrony Środowiska, Radom.

Panel ewaluacyjny – przedstawiciele partnerów społecznych:

- Danuta Jasińska – Polski Związek Inżynierów i Techników Budownictwa, Płock.
- Leszek Jaszczyk – Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Leśnictwa i Drzewnictwa, Radom.

Data (rok) opracowania opisu informacji o zawodzie: 2019 r.

WAŻNE:

W tekście opisu informacji o zawodzie występują podkreślenia wybranych określeń wraz z indeksem górnym, który wskazuje numer definicji w słowniku branżowym w punkcie 7.2.

2. OPIS ZAWODU

2.1. Synteza zawodu

Pilarz obsługuje, nadzoruje i konserwuje różne rodzaje pilarek stacjonarnych i przenośnych, wykorzystując je do piłowania wzdłużnego i poprzecznego różnych gatunków i asortymentów drewna oraz tworzyw drzewnych.

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania

Opis pracy

Pilarz jest zawodem o charakterze produkcyjnym lub usługowym. Jego praca polega na obsłudze różnego rodzaju pilarek, takich jak: pilarki taśmowe¹⁰, łańcuchowe⁶, ramowe⁸, tarczowe⁹ i poprzeczne⁷. Dobiera on rodzaj piły w zależności od wykonywanej pracy. Wymienia, mocuje i reguluje piły, dobiera prędkość ruchu roboczego do warunków obróbki⁵. Wykonuje obróbkę piłowaniem materiałów drewnianych i z tworzyw drzewnych¹⁵, wykorzystując piłowanie wzdłużne¹² i poprzeczne¹¹.

Pilarz wykonuje pracę zgodnie z dokumentacją techniczną¹ oraz przestrzega norm jakościowych³ i obowiązków wynikających z przepisów BHP i ppoż.

Sposoby wykonywania pracy

Pilarz wykonuje swoją pracę stosując metody i procedury, polegające m.in. na:

- obsługiwaniu pilarek łańcuchowych z napędem spalinowym i elektrycznym,
- obsługiwaniu pilarek taśmowych, ramowych, poprzecznych i tarczowych,
- dobieraniu i regulacji prowadnicy do rodzaju stosowanej piły,
- ustawieniu i mocowaniu pił,
- doboru prędkości posuwu i innych parametrów w zależności od warunków obróbki,
- wykonywaniu obróbki za pomocą pilarek stacjonarnych i przenośnych,
- wykonaniu obróbki piłowaniem poprzez piłowanie wzdłużne lub poprzeczne,
- okresowym czyszczeniu i konserwowaniu poszczególnych zespołów pilarek.

Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcjach: 3.1. Zadania zawodowe oraz 3.2. Kompetencja zawodowa.

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)

Warunki pracy

Pilarz pracuje w zróżnicowanych warunkach pracy, w zależności od rodzaju realizowanych zadań zawodowych. Praca wykonywana jest z reguły w pozycji stojącej oraz wymuszonej. Pilarz może pracować m.in.:

- w pomieszczeniach zamkniętych – halach produkcyjnych. Stanowisko pracy powinno być właściwie oświetlone, bez wilgoci oraz wyposażone w odpowiednią wentylację. Osoba wykonująca zawód pilarza powinna być wyposażona w środki ochrony osobistej, takie jak: ubranie robocze, buty ochronne, okulary oraz rękawice,
- na zewnątrz budynków, tj. na wolnym powietrzu, często w trudnych warunkach atmosferycznych. Większość prac wykonuje w pozycji stojącej. Pracownik narażony jest na działanie wysokich temperatur w czasie letnich upałów, a w okresie zimowym – na mrozy. Dodatkową uciążliwością jest ekspozycja na działanie wiatru i opadów atmosferycznych.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie.

Wykorzystywane maszyny i narzędzia pracy

Pilarz w działalności zawodowej wykorzystuje m.in.:

- pilarki łańcuchowe,
- pilarki taśmowe,
- pilarki tarczowe,
- pilarki ramowe,
- pilarki poprzeczne,
- ostrzarki, rozwieraki,
- podajniki,
- tabele określające posuw¹³ i prędkość piły¹⁴,
- obracaki⁴,
- ograniczniki i prowadnice pilarek,
- osprzęt do maszyn: klucze płaskie, nasadowe i trzpieniowe, wkrętaki, szczypce uniwersalne, podbijaki,
- sprzęt i narzędzia pomiarowe: przymiary kreskowe, miary zwijane, kątowniki, cyrkle, summiarki, poziomice, wilgotnościomierze do drewna, nakłonomierze².

Organizacja pracy

Pilarz w zależności od miejsca pracy, wykonywanych zadań zawodowych i liczby osób zatrudnionych w przedsiębiorstwie może pracować samodzielnie lub w zespole, najczęściej 2-3-osobowym pod nadzorem brygadzysty. Osoby w tym zawodzie zwykle pracują w systemie jedno- lub dwuzmianowym, w stałych godzinach pracy, w wymiarze 8 godzin dziennie.

Zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo pracy człowieka

Pilarz w trakcie wykonywania pracy narażony jest m.in. na:

- hałas, zapylenie, wibracje,
- uciążliwości związane ze zmiennymi warunkami atmosferycznymi w przypadku pracy na zewnątrz, np. temperatura (niska lub wysoka), wilgotność, opady atmosferyczne, wiatr,
- zagrożenia mechaniczne (powstałe na skutek przenoszenia, podnoszenia materiałów, obsługi maszyn i urządzeń),
- pracę w wymuszonej pozycji ciała,

- szkodliwe substancje chemiczne (kleje, impregnaty, smary, oleje),
- zranienia, uszkodzenia ciała.

Do występujących w zawodzie chorób można zaliczyć m.in.:

- choroby układu mięśniowo-szkieletowego,
- choroby reumatyczne,
- choroby górnych dróg oddechowych,
- ostre reakcje alergiczne.

2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne

Wymagania psychofizyczne

Dla pracownika wykonującego zawód **pilarz** ważne są:

w kategorii wymagań fizycznych

- ogólna wydolność fizyczna,
- sprawność narządu słuchu,
- sprawność narządu wzroku,
- sprawność układu krążenia,
- sprawność układu oddechowego,
- sprawność układu kostno-stawowego,
- sprawność zmysłu dotyku,
- sprawność narządu równowagi;

w kategorii sprawności sensomotorycznych

- ostrość słuchu,
- ostrość wzroku,
- koordynacja wzrokowo-ruchowa,
- zręczność rąk,
- zręczność palców,
- czucie dotykowe,
- zmysł równowagi,
- spostrzegawczość,
- szybki refleks;

w kategorii sprawności i zdolności

- uzdolnienia techniczne,
- podzielność uwagi,
- dobra pamięć,
- wyobraźnia przestrzenna,
- zdolność koncentracji uwagi,
- zdolność do współdziałania,
- zdolność do przestrzegania reguł, przepisów i standardów,
- rozumowanie logiczne;

w kategorii cech osobowościowych

- gotowość do pracy w szybkim tempie,
- gotowość do pracy indywidualnej,
- odpowiedzialność za działania zawodowe,
- gotowość do pracy w warunkach monotonnych,
- kreatywność,
- komunikatywność,

- samokontrola,
- samodzielność,
- dbałość o jakość pracy,
- wytrzymałość na długotrwały wysiłek,
- odpowiedzialność proekologiczna.

Więcej informacji znajduje się w sekcjach: 3.3. Kompetencje społeczne; 3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.

Wymagania zdrowotne

Do podjęcia pracy w zawodzie **pilarz** wymagany jest ogólny dobry stan zdrowia, sprawność ruchowa, gdyż jego praca wymaga znaczącego wysiłku fizycznego, wykonuje ją często w zmiennych warunkach atmosferycznych. Pod względem wydatku energetycznego praca w tym zawodzie należy do prac ciężkich. Nie występują w niej specyficzne obciążenie umysłowe.

Przeciwwskazaniami do pracy w zawodzie **pilarz** są m.in.:

- wady wzroku i słuchu niepoddające się korekcji,
- choroby układu mięśniowo-szkieletowego,
- choroby ograniczające w znacznym stopniu sprawność narządów ruchu,
- choroby układu krążenia,
- choroby układu oddechowego,
- choroby neurologiczne,
- epilepsja,
- niektóre choroby psychiczne.

WAŻNE:

O stanie zdrowia i ewentualnych przeciwwskazaniach do wykonywania zawodu orzeka lekarz medycyny pracy.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.

2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Wykształcenie niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

Do podjęcia pracy w zawodzie **pilarz** preferowane jest wykształcenie na poziomie branżowej szkoły I stopnia (dawniej zasadnicza szkoła zawodowa) o profilu mechanicznym lub drzewno-meblarskim, np. w zawodzie pokrewnym mechanik-operator maszyn i urządzeń do produkcji drzewnej.

Tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Podjęcie pracy w zawodzie **pilarz** ułatwia posiadanie:

- dyplomu/świadectwa potwierdzającego kwalifikację MG.04 Montaż i obsługa maszyn i urządzeń przemysłu drzewnego (właściwą dla zawodu pokrewnego mechaniki-operator maszyn i urządzeń do produkcji drzewnej), wydawanego przez Okręgowe Komisje Egzaminacyjne,
- tytułu czeladnika lub mistrza, uzyskanego podczas rzemieślniczego przygotowania zawodowego w zawodzie mechanik-operator maszyn i urządzeń do produkcji drzewnej, po zdaniu egzaminu przed Izbą Rzemieślniczą.

Dodatkowymi atutami przy zatrudnieniu **pilarza** mogą być m.in.:

- posiadanie suplementu Europass (w języku polskim i angielskim), wydawanego na prośbę zainteresowanego przez Okręgowe Komisje Egzaminacyjne (do dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe) oraz Izby Rzemieślnicze (do świadectwa czeladniczego i dyplomu mistrzowskiego),

- posiadanie świadectw potwierdzających udział w szkoleniach w zakresie przetwórstwa drewna i produkcji wyrobów z drewna,
- posiadanie uprawnień do obsługi maszyn wykorzystywanych do obróbki drewna,
- posiadanie uprawnień operatora wózka widłowego.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji

Możliwości rozwoju zawodowego i awansu

Pracownik w zawodzie **pilarz** ma możliwość:

- rozpocząć pracę od stanowiska pomocnika, a następnie wraz z nabyciem doświadczenia zawodowego awansować na samodzielne stanowisko,
- po nabyciu dalszego doświadczenia zawodowego, przy posiadaniu dobrych zdolności i umiejętności organizacyjnych oraz umiejętności pracy z ludźmi – awansować na stanowisko brygadzysty nadzorującego pracę małego zespołu pracowników,
- założyć i prowadzić działalność gospodarczą w zakresie obsługi, naprawy i konserwacji pił do drewna,
- dalej kształcić się w liceum ogólnokształcącym dla dorosłych i na kwalifikacyjnych kursach zawodowych, w ramach kwalifikacji np. w zawodzie technik technologii drewna, a następnie po zdaniu egzaminu maturalnego i ewentualnym ukończeniu uczelni wyższej (np. na kierunku technologia drewna) awansować na stanowisko kierownicze,
- doskonalić swoje umiejętności, uczestnicząc w szkoleniach branżowych oraz organizowanych przez pracodawców,
- rozwijać swoje kompetencje poprzez udział w kształceniu i/lub szkoleniu w zawodach pokrewnych.

Możliwości potwierdzania kompetencji

Obecnie (2019 r.) w zawodzie **pilarz** nie ma możliwości potwierdzania kompetencji zawodowych w edukacji formalnej i pozaformalnej.

Okręgowe Komisje Egzaminacyjne oferują możliwość potwierdzenia kwalifikacji pełnych w pokrewnym zawodzie szkolnym (mechanik-operator maszyn do produkcji drzewnej) oraz kwalifikacji cząstkowych dla zawodu mechanik-operator maszyn do produkcji drzewnej, w zakresie kwalifikacji MG.04 Montaż i obsługa maszyn i urządzeń przemysłu drzewnego.

Alternatywną drogę potwierdzania kompetencji w zawodzie pilarz oferuje system nauki zawodu w rzemiośle, który umożliwia uzyskanie tytułu czeladnika, a następnie mistrza w zawodzie mechanik-operator maszyn do produkcji drzewnej. Dokumentami potwierdzającymi te tytuły są odpowiednio: świadectwo czeladnicze oraz dyplom mistrzowski.

Więcej informacji można uzyskać w Bazie Usług Rozwojowych <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl> oraz Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

2.7. Zawody pokrewne

Osoba zatrudniona w zawodzie **pilarz** może rozszerzać swoje kompetencje zawodowe w zawodach pokrewnych:

Nazwa zawodu pokrewnego zgodnie z Klasyfikacją zawodów i specjalności	Kod zawodu
Technik technologii drewna ^S	311922
Operator maszyn do produkcji płyt i sklejek	817201
Operator pilarek do pozyskiwania tarcicy	817202
Operator pras w produkcji drzewnej	817203
Operator sklejarok płyt stolarskich	817204
Operator skrawarek drewna	817205
Operator strugarek i frezarek do drewna	817207
Tartacznik	817211
Mechanik-operator maszyn do produkcji drzewnej ^S	817212

3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE

3.1. Zadania zawodowe

Pracownik w zawodzie **pilarz** wykonuje różnorodne zadania, do których należą w szczególności:

- Z1 Posługiwanie się dokumentacją potrzebną do realizacji zamówienia.
- Z2 Przygotowanie drewna i tworzyw drzewnych do cięcia.
- Z3 Dobieranie i przygotowanie pilarki do pracy.
- Z4 Cięcie drewna i tworzyw drzewnych.
- Z5 Czyszczenie i konserwacja pilarek.

3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Obsługa pilarek do drewna i tworzyw drzewnych

Kompetencja zawodowa Kz1: Obsługa pilarek do drewna i tworzyw drzewnych obejmuje zestaw zadań zawodowych Z1, Z2, Z3, Z4, Z5, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z1 Posługiwanie się dokumentacją potrzebną do realizacji zamówienia	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Zasady zapisu wewnątrzzakładowego zapotrzebowania na asortyment drzewny i/lub tworzyw drzewnych; • Zasady rysunku technicznego; • Zasady i cel zapisu dokumentacji technologicznej; • Gatunki, rodzaje i własności drewna; • Zasady klasyfikacji drewna i tworzyw drewnopochodnych; • Sposoby określenia zapotrzebowania materiałowego potrzebnego do realizacji zamówienia. 	<ul style="list-style-type: none"> • Posługiwać się zapisami wewnątrzzakładowymi zapotrzebowania na asortyment drzewny i/lub tworzyw drzewnych zgodnie z obowiązującymi zasadami; • Posługiwać się terminologią asortymentu drewna; • Posługiwać się rysunkiem technicznym; • Posługiwać się dokumentacją technologiczną; • Rozpoznawać na podstawie cech zewnętrznych poszczególne gatunki drewna i tworzyw drzewnych; • Posługiwać się wzornikami tworzyw drewnopochodnych w celu określenia dekoru danego tworzywa; • Określać zapotrzebowanie (rozkrój, sposób przetarcia) na materiał.

Z2 Przygotowanie drewna i tworzyw drzewnych do cięcia	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Zasady i przepisy BHP, ochrony ppoż. oraz ergonomii w zakresie przygotowania drewna i tworzyw drzewnych do cięcia; • Zasady korzystania z podajników pilarek; • Zasady ułożenia i mocowania drewna i tworzyw drzewnych na podajniki pilarek; • Sposoby określenia wielkości elementów, jakie są dostarczane pilarzowi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Przestrzegać zasad i przepisów BHP ppoż. oraz ergonomii w zakresie przygotowania drewna i tworzyw drzewnych do cięcia; • Korzystać z obsługi podajników pilarek; • Układać i mocować drewno i tworzywa drzewne na podajniki pilarek zgodnie z zasadami; • Określać wielkość elementów przeznaczonych do cięcia.
Z3 Dobieranie i przygotowanie pilarki do pracy	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Zasady i przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy i ochrony przeciwpożarowej, ergonomii i ochrony środowiska w zakresie przygotowania pilarek do pracy; • Zasady analizy doboru pilarki względem wykonywanego zadania; • Zasady analizy doboru piły względem rodzaju ciętego tworzywa drzewnego i drewna; • Zasady w zakresie wymiany pił w pilarcze; • Zasady korzystania z regulatorów wysokości piły; • Zasady korzystania z regulatorów kąta pochylecia piły; • Zasady mocowania i ustawienia pił w ramie pilarki ramowej; • Zasady ustawienia zespołów bazujących i prowadzących. 	<ul style="list-style-type: none"> • Przestrzegać zasad, przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy i ochrony przeciwpożarowej, ergonomii i ochrony środowiska w zakresie przygotowania pilarek do pracy; • Dobierać pilarkę do cięcia; • Dobierać piłę w pilarcze w zależności do rodzaju ciętego tworzywa drzewnego i drewna; • Wymieniać piły w pilarcze zgodnie z zasadami wymiany; • Ustawiać na odpowiednią wysokość piłę w pilarkach; • Ustawiać kąt pochylecia piły w pilarkach; • Mocować i ustawiać piły w ramie pilarki ramowej; • Ustawiać i regulować położenie baz i prowadnic pilarek dla uzyskania odpowiedniego rozmiaru elementu, jak i kształtu.
Z4 Cięcie drewna i tworzyw drzewnych	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Zasady i przepisy BHP ochrony i ppoż. oraz ergonomii w zakresie cięcia drewna i tworzyw drzewnych; • Zasady oceny jakości otrzymywanego asortymentu w celu ewentualnej regulacji położenia piły, jak i ewentualnej jej wymiany; • Zasady cięcia wpływające na jakość otrzymywanych elementów; • Regulacji położenia zespołów posuwowo-dociskowych pilarek; • Zasady formatowania i brzegowania drewna i tworzyw drzewnych; • Zasady optymalizacji przetarcia drewna i rozkroju tworzyw drzewnych; • Zasady zależności oraz regulacji pomiędzy średnicą piły a prędkością skrawania pilarek; 	<ul style="list-style-type: none"> • Przestrzegać zasad i przepisów BHP i ppoż. oraz ergonomii w zakresie cięcia drewna i tworzyw drzewnych; • Oceniać jakość otrzymywanego produktu w celu potrzebnej regulacji położenia piły i ewentualnej jej wymiany; • Ciąć drewno i surowce drzewne z wykorzystaniem zasad wpływających na jakość otrzymywanych elementów; • Regulować położenie zespołów posuwowo-dociskowych pilarek; • Formatować i brzegować drewno i tworzywa drzewne; • Określać optymalizację przetarcia drewna i rozkrój tworzyw drzewnych; • Korzystać z zasady zależności oraz regulacji

<ul style="list-style-type: none"> • Zasady zależności oraz regulacji wielkości posuwu na ząb piły od rodzaju obrabianego materiału i rodzaju cięcia; • Zasady wykonywania obróbki na pilarkach z posuwem ręcznym, jak i zmechanizowanym; • Zasady obsługi pilarek łańcuchowych; • Zasady organizacji i recyklingu odkładania wyciętych elementów w zależności od dalszej obróbki w zakładzie. 	<p>między średnicą piły a prędkością skrawania pilarek;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Korzystać z zasad zależności oraz regulacji wielkości posuwu na ząb piły od rodzaju obrabianego materiału i rodzaju cięcia; • Wykonywać obróbkę na pilarkach z posuwem ręcznym, jak i zmechanizowanym; • Obsługiwać pilarki łańcuchowe; • Przestrzegać zasady organizacji i recyklingu odkładania wyciętych elementów w zależności od dalszej obróbki w zakładzie.
--	---

Z5 Czyszczenie i konserwacja pilarek	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Zasady i przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej, ergonomii i ochrony środowiska w zakresie czyszczenia oraz konserwacji pilarek; • Zasady przeglądów stanu technicznego podstawowych elementów pilarek; • Procesy oceny stanu technicznego pilarek; • Zasady konserwacji pilarek i urządzeń pomocniczych; • Zasady czyszczenia pilarek; • Zasady wymiany zużytych pił. 	<ul style="list-style-type: none"> • Przestrzegać zasad, przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej, ergonomii i ochrony środowiska BHP podczas czyszczenia oraz konserwacji pilarek; • Dokonywać przeglądu stanu technicznego podstawowych elementów urządzeń i maszyn; • Określać stan techniczny pilarek oraz wykonywać ewentualnie drobne naprawy; • Dobierać metody konserwacji pilarek; • Czyścić pilarki drewna zgodnie z obowiązującymi zasadami; • Przeprowadzać wymianę zużytych pił.

3.3. Kompetencje społeczne

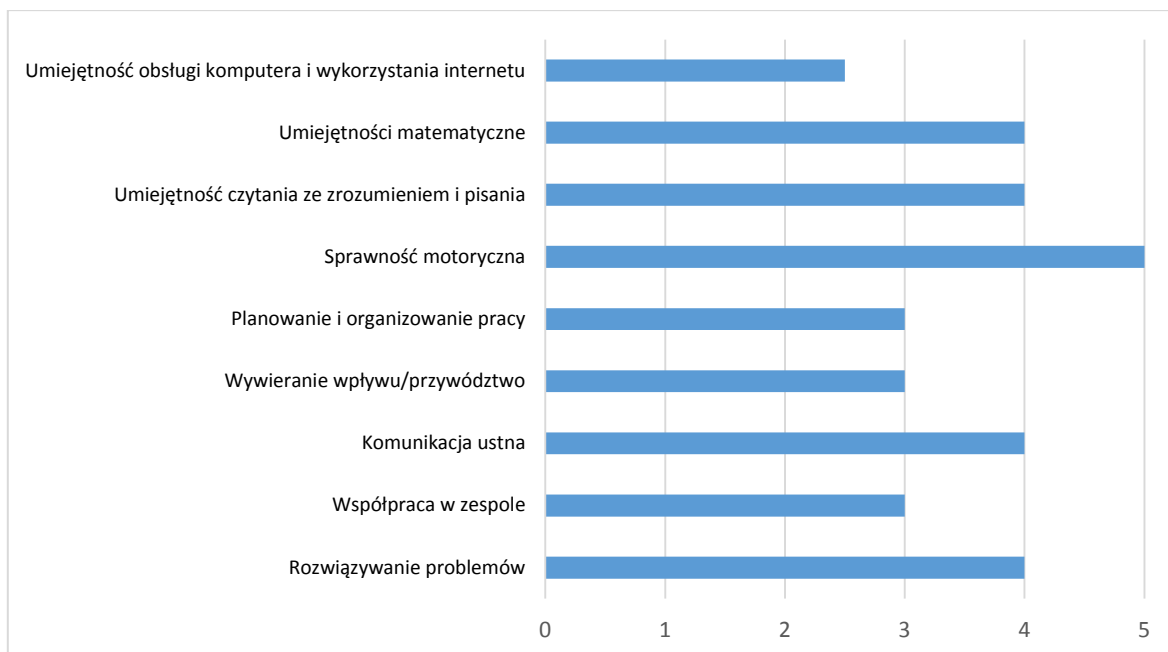
Pracownik w zawodzie **pilarz** powinien posiadać kompetencje społeczne niezbędne do prawidłowego i skutecznego wykonywania zadań zawodowych.

W szczególności pracownik jest gotów do:

- Ponoszenia odpowiedzialności za skutki swoich działań związanych z bezpieczeństwem swoim, jak i osób będących przy stanowisku pilarza.
- Ponoszenia odpowiedzialności za powierzone maszyny, narzędzia i materiały, wykorzystywane na stanowisku pracy pilarza.
- Wykonywania pracy samodzielnie i podejmowania współpracy podczas obróbki cięciem i przygotowania do niej elementów drzewnych.
- Podnoszenia kompetencji zawodowych w kontekście zmian organizacyjnych i technologicznych na stanowisku pracy pilarza.
- Oceniania zagrożenia zdrowia oraz życia i podejmowania działań zabezpieczających przed skutkami występujących zagrożeń w środowisku pracy pilarza.
- Kierowania się zasadami zgodnymi z etyką zawodową i obowiązującymi przepisami w zakresie cięcia materiałów drzewnych i drewnopochodnych.

3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu

Pracownik powinien mieć zdolność właściwego wykonywania zadań zawodowych i predyspozycje do rozwoju zawodowego. Dlatego wymaga się od niego odpowiednich kompetencji kluczowych. Zostały one zilustrowane w formie profilu (rys. 1) ukazującego wagę kompetencji kluczowych dla zawodu **pilarz**.

Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu **pilarz**

Uwaga:

Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).

3.5. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji

Kompetencje zawodowe pracownika w zawodzie **pilarz** nawiązują do opisów poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Opis zawodu, zadań zawodowych i wymagań kompetencyjnych może stanowić materiał informacyjny dla przygotowania (lub aktualizacji) opisów kwalifikacji wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK). Więcej informacji:

- Zintegrowany System Kwalifikacji: <https://www.kwalifikacje.gov.pl>
- Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji: <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO

4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie

Pilarz może pracować w zakładach zajmujących się cięciem i przetwarzaniem drewna i tworzyw drzewnych.

Pilarz może podjąć pracę w:

- zakładach stolarskich,
- zakładach produkujących elementy konstrukcyjne z drewna,
- fabrykach mebli, sklepach budowlanych,
- tartakach.

Pilarz może także prowadzić własną działalność gospodarczą, związaną z cięciem drewna i materiałów drzewnych.

Obecnie (2019 r.) według Barometru zawodów pilarz został przyporządkowany do grupy robotnicy obróbki drewna i stolarze. Zawód ten został zaliczony do zawodów zrównoważonych, czyli takich, w których liczba wolnych miejsc pracy jest zbliżona do liczby osób zainteresowanych podjęciem pracy i spełniających wymagania pracodawców.

WAŻNE:

Zachęcamy do sprawdzenia dostępnych ofert pracy w **Centralnej Bazie Ofert Pracy:**

<http://oferty.praca.gov.pl>

Natomiast aktualizacje informacji o możliwościach zatrudnienia w zawodzie, przyszłe zapotrzebowanie na dany zawód na rynku pracy oraz dodatkowe informacje można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.03.2019]:

Ranking (monitoring) zawodów deficytowych i nadwyżkowych:

<http://mz.praca.gov.pl>

<https://www.gov.pl/web/rodzina/zawody-deficytowe-zrownowazone-i-nadwyzkowe>

Barometr zawodów: <https://barometrzwodow.pl>

Wojewódzkie obserwatoria rynku pracy:

Mazowieckie – <http://obserwatorium.mazowsze.pl>

Małopolskie – <https://www.obserwatorium.malopolska.pl>

Lubelskie – <http://lorp.wup.lublin.pl>

Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi – <http://obserwatorium.wup.lodz.pl>

Pomorskie – <http://www.porpp.pl>

Opolskie – <http://www.obserwatorium.opole.pl>

Wielkopolskie – <http://www.obserwatorium.wup.poznan.pl>

Zachodniopomorskie – <https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/zachodniopomorskie-obserwatorium-ryнку-pracy>

Podlaskie – <http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl>

Zielona Linia. Centrum Informacyjne Służb Zatrudnienia:

<http://zielonalinia.gov.pl>

Portal Prognozowanie Zatrudnienia:

www.prognozowaniezatrudnienia.pl

Portal EU Skills Panorama:

<http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en>

Europejski portal mobilności zawodowej EURES:

<https://eures.praca.gov.pl>

<https://ec.europa.eu/eures/public/pl/homepage>

4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu

Kształcenie

Obecnie (2019 r.) w ramach kształcenia zawodowego w Polsce nie przygotowuje się kandydatów do pracy w zawodzie **pilarz**.

Kompetencje przydatne do wykonywania zawodu pilarz można uzyskać podejmując naukę w systemie szkolnym w branżowej szkole I stopnia, w zawodzie pokrewnym mechanik-operator maszyn do produkcji drzewnej (I stopień), w zakresie kwalifikacji MG.04 Montaż i obsługa maszyn i urządzeń przemysłu drzewnego.

Kwalifikacyjne kursy zawodowe (dla dorosłych) w zakresie kwalifikacji MG.04 Montaż i obsługa maszyn i urządzeń przemysłu drzewnego mogą prowadzić:

- publiczne szkoły prowadzące kształcenie zawodowe,

- niepubliczne szkoły posiadające uprawnienia szkół publicznych, prowadzące kształcenie zawodowe,
- publiczne i niepubliczne placówki kształcenia ustawicznego, placówki kształcenia praktycznego, ośrodki dokształcania i doskonalenia zawodowego,
- instytucje rynku pracy prowadzące działalność edukacyjno-szkoleniową,
- podmioty prowadzące działalność oświatową na podstawie ustawy Prawo przedsiębiorców.

Potwierdzenie kwalifikacji MG.04 prowadzą również (w trybie eksternistycznym) Okręgowe Komisje Egzaminacyjne.

Kompetencje przydatne do wykonywania zawodu pilarz można także uzyskać w systemie rzemieślniczego przygotowania zawodowego, w zawodzie pokrewnym mechanik-operator maszyn do produkcji drzewnej. Tytuły czeladnika i mistrza w tym zawodzie, po spełnieniu wymagań formalnych i zdaniu egzaminu, potwierdzają Izby Rzemieślnicze.

Osoby, które uzyskały powyższe kwalifikacje, mają możliwość otrzymania również suplementu Europass (w języku polskim i angielskim), wydawanego na prośbę zainteresowanego przez Okręgowe Komisje Egzaminacyjne (do dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe) oraz Izby Rzemieślnicze (do świadectwa czeladniczego i dyplomu mistrzowskiego), co ma istotne znaczenie w przypadku poszukiwania pracy za granicą.

WAŻNE:

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego, które wchodzi w życie od 1 września 2019 r., ulegają zmianie dotychczasowe symbole kwalifikacji wyodrębnione w zawodach szkolnictwa zawodowego, na kody składające się z trzech wielkich liter, wskazujących na przyporządkowanie do jednej z 32 branż, występujących w klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego. Zmianie uległy również nazwy niektórych z dotychczasowych kwalifikacji. Nowa regulacja umożliwia prowadzenie kształcenia na kwalifikacyjnych kursach zawodowych lub na kursach umiejętności zawodowych.

Szkolenie

W większości przypadków przedsiębiorstwa specjalizujące się w przetwórstwie drewna i tworzyw drzewnych same prowadzą szkolenia kandydatów i pracowników w zawodzie **pilarz**.

Szkolenia są również oferowane na rynku usług edukacyjnych. Przykładowa tematyka szkoleń:

- techniki przetwórstwa drewna,
- obsługa maszyn i urządzeń stolarskich,
- obsługa pilarek spalinowych łańcuchowych.

Organizatorzy tych szkoleń poświadczają uzyskane przez uczestników kompetencje stosownymi certyfikatami/zaświadczeniami.

WAŻNE:

Więcej informacji o instytucjach oferujących kształcenie, szkolenie i/lub walidację kompetencji w ramach zawodu można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.03.2019]:

Szkolnictwo wyższe:

www.wyberzstudia.nauka.gov.pl

Szkolnictwo zawodowe:

<https://www.ore.edu.pl/category/ksztalcenie-zawodowe-i-ustawiczne>

<http://doradztwo.ore.edu.pl/wyberam-zawod>

<https://zrp.pl>

Szkolenia zawodowe:

Rejestr Instytucji Szkoleniowych – <http://www.stor.praca.gov.pl/portal/#/ris>

Baza Usług Rozwojowych – <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl>

Inne źródła danych:

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

Bilans Kapitału Ludzkiego – <https://bkl.parp.gov.pl>

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – <http://www.frse.org.pl>, <http://europass.org.pl>

Learning Opportunities and Qualifications in Europe – <https://ec.europa.eu/ploteus>

4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów

Wynagrodzenie (2019 r.) osób pracujących w zawodzie **pilarz** jest zróżnicowane, wynosząc średnio 3400 zł brutto miesięcznie w przeliczeniu na jeden etat.

Poziom wynagrodzeń kształtuje się przy tym następująco:

- pracownicy podejmujący pracę w zawodzie mogą liczyć na wynagrodzenie na poziomie od minimalnego wynagrodzenia do 2630 zł brutto miesięcznie,
- jedna czwarta najniżej wynagradzanych pilarzy zarabia poniżej 2630 zł brutto miesięcznie,
- na zarobki powyżej 3400 zł brutto miesięcznie może liczyć grupa 25% najlepiej opłacanych pilarzy.

Poziom wynagrodzeń osób wykonujących zawód pilarz uzależniony jest m.in. od:

- doświadczenia zawodowego,
- szczegółowego zakresu zadań,
- sytuacji na lokalnym rynku pracy,
- rodzaju pracodawcy (prywatny, publiczny),
- liczby przedsiębiorstw działających na danym terenie,
- regionu Polski,
- wielkości aglomeracji,
- koniunktury na rynku pracy.

WAŻNE:

Zarobki osób wykonujących dany zawód/grupę zawodów są orientacyjne i mogą szybko stracić aktualność. Dlatego na bieżąco należy sprawdzać, jakie zarobki oferuje rynek pracy, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.03.2019]:

Wynagrodzenie w Polsce według danych GUS:

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy>

Przykładowe portale informujące o zarobkach:

<https://wynagrodzenia.pl/gus>

<https://wynagrodzenia.pl/kategoria/zarobki-na-stanowiskach-i-szczegolach>

<https://sedlak.pl/raporty-placowe>

<https://zarobki.pracuj.pl>

<https://www.forbes.pl/ogolnopolskie-badanie-wynagrodzen>

<https://www.kariera.pl/wynagrodzenia>

4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie

W zawodzie **pilarz** możliwe jest zatrudnienie osób z niepełnosprawnościami.

Warunkiem niezbędnym do zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami w zawodzie jest identyfikacja indywidualnych barier i dostosowanie technicznych i organizacyjnych warunków środowiska oraz stanowiska pracy do potrzeb zatrudnienia osób:

- z dysfunkcją narządu słuchu (03-L), jeśli niepełnosprawność jest możliwa do skorygowania za pomocą implantów lub aparatów słuchowych,
- z zaburzeniami głosu, mowy (03-L), jeśli umożliwiają skuteczny kontakt interpersonalny i komunikację,

- z dysfunkcją narządu wzroku (04-O), jeśli posiadana wada jest skorygowana odpowiednimi szkłami optycznymi lub soczewkami kontaktowymi, które zapewnią ostrość widzenia.

WAŻNE:

Decyzja o zatrudnieniu osoby z jakimkolwiek rodzajem niepełnosprawności może być podjęta wyłącznie po indywidualnej konsultacji z lekarzem medycyny pracy.

5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)

Europejska klasyfikacja umiejętności/kompetencji, kwalifikacji i zawodów (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations – ESCO) jest narzędziem łączącym rynek edukacji z rynkiem pracy. ESCO jest częścią strategii „Europa 2020”. W klasyfikacji określono i uszeregowano umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody istotne dla unijnego rynku pracy oraz kształcenia i szkolenia. Tworzenie europejskiego rynku pracy, a w przyszłości wspólnego obszaru kształcenia ustawicznego wymaga, aby zdobywane przez jednostki umiejętności oraz kwalifikacje były zrozumiałe oraz łatwo porównywalne między krajami, a także – by promowały mobilność wśród pracowników.

Obecnie (2019 r.) klasyfikacja ESCO jest dostępna w 27 językach (w 24 językach UE, islandzkim, norweskim i arabskim) za pośrednictwem platformy ESCO:

<https://ec.europa.eu/esco/portal/home>

Klasyfikacja ESCO została oparta na trzech filarach i pokazuje w sposób systematyczny relacje między nimi:

- **Zawody:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/occupation>
- **Umiejętności/Kompetencje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/skill>
- **Kwalifikacje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/qualification>

6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE

Podstawowe regulacje prawne:

Stan prawny na dzień: 31.03.2019 r.

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 996, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2153, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1265, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 799, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 22 marca 1989 r. o rzemiośle (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1267, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego (Dz. U. poz. 316).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie (Dz. U. poz. 1663).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 marca 2017 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 860, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 marca 2017 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. poz. 622, z późn. zm.).

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 stycznia 2017 r. w sprawie egzaminu czeladniczego, egzaminu mistrzowskiego oraz egzaminu sprawdzającego, przeprowadzanych przez komisje egzaminacyjne izb rzemieślniczych (Dz. U. poz. 89, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji o charakterze zawodowym – poziomy 1–8 (Dz. U. poz. 537).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 227).
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 21 października 2008 r. w sprawie zasadniczych wymagań dla maszyn (Dz. U. Nr 199, poz. 1228, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z 14 kwietnia 2000 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy obsłudze obrabiarek do drewna (Dz. U. Nr 36, poz. 409).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (t.j. Dz. U. z 2003 r. Nr 169, poz. 1650, z późn. zm.).
- Obwieszczenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 marca 2019 r. w sprawie prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy (M.P. poz. 276).

Literatura branżowa:

- Bajkowski J.: Maszyny i urządzenia do obróbki drewna. WSiP, Warszawa 1997.
- Basiński J.: Operator pilarki do ścinki drzew. KaBe, Krosno 2009.
- Dąbrowski M., Jankowska E., Mikulski W., Pośniak M., Strawiński T.: Bezpieczeństwo pracy na stanowiskach mechanicznej obróbki drewna. CIOP-PIB, Warszawa 2007.
- Giełdowski L.: Rysunek techniczny dla stolarza i technika technologii drewna. WSiP, Warszawa 2008.
- Laurowski T.: Stolarstwo. KaBe, Krosno 2011.
- Lisowski A.: Technologia maszyn, obróbka drewna i elementy budownictwa. WSiP, Warszawa 1992.
- Maszyny w Przemśle Drzewnym – kwartalnik. Wydawnictwo Faktor, Tczew.
- Prządka W., Szczuka J.: Stolarstwo Cz. 2. WSiP, Warszawa 1997.
- Strzelecki P., Łowiński A.: Piły do drewna. CRZZ, Warszawa 1973.
- Tomczak A., Jelonek T., Grzywiński W.: Pozyskiwanie drewna pilarką. G & P, Poznań 2012.
- Więsik J. (red.): Pilarki przenośne – budowa i eksploatacja. Fundacja Rozwój SGGW, Warszawa 2005.
- Wroński J.: Pozyskiwanie, transport i obróbka drewna. DW Zacharek, Warszawa 2011.

Zasoby internetowe [dostęp: 31.03.2019]:

- Barometr zawodów 2019. Raport podsumowujący badania w Polsce: https://barometrzwodow.pl/userfiles/Barometr/2019/raport_ogolnopolski_pl.pdf
- Baza danych standardów kwalifikacji/kompetencji zawodowych i modułowych programów szkoleń: <ftp://kwalifikacje.praca.gov.pl>
- Informator o egzaminie potwierdzającym kwalifikacje w zawodzie mechanik-operator maszyn do produkcji drzewnej 817212 https://cke.gov.pl/images/_EGZAMIN_ZAWODOWY/informatory/formula_2017/817212.pdf
- Drewno.pl – serwis internetowy branży drzewnej: <https://www.drewno.pl>
- Stowarzyszenie Producentów maszyn, urządzeń i narzędzi do obróbki drewna: <https://droma.com.pl/aktualnosci>
- Portal Asystent BHP: <https://asystentbhp.pl>

- Prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy: <http://monitorpolski.gov.pl/mp/2019/276/M2019000027601.pdf>
- Projekt Zintegrowany System Kwalifikacji: <http://kwalifikacje.edu.pl>
- Standardy orzecznictwa lekarskiego ZUS: <http://www.zus.pl/lekarze/publikacje/standardy-orzecznictwa-lekarskiego-zus>
- Wyszukiwarka opisów zawodów: <http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow>
- Związek Rzemiosła Polskiego: Wykaz standardów egzaminacyjnych: <https://zrp.pl/dzialalnosc-zrp/oswiata-zawodowa/egzaminy/standardy-egzaminacyjne/wykaz-standardow-egzaminacyjnych>

7. SŁOWNIK POJĘĆ

7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)

Nazwa pojęcia	Definicja pojęcia
Awans zawodowy	Wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje awansu – pionowy oraz poziomy. Awans pionowy oznacza zmianę stanowiska na wyższe w hierarchii przedsiębiorstwa/organizacji oraz przyznanie wyższego wynagrodzenia i poszerzenie uprawnień, np. awans polegający na osiągnięciu wyższego stopnia wymagań formalnych w policji, w wojsku, mianowanie na wyższy stopień – awans nauczycielski. Awans poziomy oznacza zmianę stanowiska niepociągającą za sobą zmiany pozycji pracownika w hierarchii firmy, np. objęcie dodatkowego stanowiska przez pracownika, powierzenie nowych zadań, rozszerzenie uprawnień i zakresu podejmowanych decyzji.
Czynności zawodowe	Są to działania podejmowane w ramach zadania zawodowego i dające efekt w postaci realizacji celu przewidzianego w zadaniu zawodowym.
Edukacja formalna	Kształcenie realizowane przez publiczne i niepubliczne szkoły oraz inne podmioty systemu oświaty, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego w ramach programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych oraz kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych (zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym) albo kwalifikacje w zawodzie (zgodnie z przepisami oświatowymi).
Edukacja pozaformalna	Kształcenie i szkolenie realizowane w ramach programów, które nie prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych lub kwalifikacji właściwych dla edukacji formalnej.
Efekty uczenia się	Wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się (w ramach edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne).
Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK)	Przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji umożliwiające porównanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych państwach. W ERK wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się (wiedza, umiejętności i kompetencje). ERK stanowi układ odniesienia do krajowych ram kwalifikacji, w tym do PRK.
Kody niepełnosprawności	Są symbolami rodzaju schorzenia, które ma decydujący wpływ na to, do jakich prac osoba niepełnosprawna może być kierowana, a do jakich nie powinna ze względu na jej zdrowie i skuteczność pracy na danym stanowisku. Podstawowe kody niepełnosprawności: 01-U upośledzenie umysłowe, 02-P choroby psychiczne, 03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, 04-O choroby narządu wzroku, 05-R upośledzenie narządu ruchu, 06-E epilepsja, 07-S choroby układu oddechowego i krążenia, 08-T choroby układu pokarmowego, 09-M choroby układu moczowo-płciowego, 10-N choroby neurologiczne, 11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego, 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe.

INFORMACJA O ZAWODZIE – Pilarz 817210

Kompetencje społeczne	Jest to rozwinięta w toku uczenia się zdolność kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania.
Kompetencje kluczowe	Są to kompetencje (połączenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) integracji społecznej i zatrudnienia potrzebne w życiu zawodowym i pozazawodowym oraz do bycia aktywnym obywatelem. Na potrzeby opracowania informacji o zawodach wyróżniono 9 kompetencji, które zostały wybrane i pogrupowane ze zbioru 15 kompetencji kluczowych wyodrębnionych w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – Projekt PIAAC prowadzonym cyklicznie przez OECD.
Kompetencja zawodowa	Jest to układ wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania, w ramach wydzielonego zakresu pracy w zawodzie zestawu zadań zawodowych. Posiadanie jednej lub kilku kompetencji zawodowych powinno umożliwić zatrudnienie na co najmniej jednym stanowisku pracy w zawodzie.
Kwalifikacja	Oznacza zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w procesie walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący. W Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji wyodrębniono 4 rodzaje kwalifikacji: pełne, częściowe, rynkowe i uregulowane.
Polska Rama Kwalifikacji (PRK)	Opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
Potwierdzenie kompetencji	Jest to proces polegający na sprawdzeniu, czy kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Terminy o podobnym znaczeniu: „walidacja”, „egzaminowanie”. Proces ten prowadzi do certyfikacji – wydania przez upoważnioną instytucję „dyplomu”, „świadectwa”, „certyfikatu”.
Sektorowa Rama Kwalifikacji (SRK)	Opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży; poziomy Sektorowych Ram Kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji.
Sprawności sensomotoryczne	Są to sprawności związane z funkcjonowaniem narządów zmysłów (wzroku, słuchu, smaku, powonienia, dotyku) oraz narządu ruchu (sprawność rąk, precyzja ruchów rąk, sprawność nóg, koordynacja wzrokowo-ruchowa itp.).
Stanowisko pracy	Jest to miejsce pracy w strukturze organizacyjnej, np. przedsiębiorstwa, instytucji, organizacji, w ramach którego pracownik wykonuje zadania zawodowe stale lub okresowo. Do prawidłowego wykonywania zadań na danym stanowisku pracy konieczne jest posiadanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych właściwych dla kompetencji zawodowych wyodrębnionych w zawodzie.
Tytuł zawodowy	Jest przyznawany osobie, która udowodniła, że posiada określony zasób wiedzy i umiejętności potrzebny do wykonywania danego zawodu. W niektórych grupach zawodowych (technicy, lekarze, rzemieślnicy) istnieją ustawowo zadekretowane nazwy i hierarchie tych tytułów, podczas gdy w innych nie ma takich systemów. Przykładowo tytuły zawodowe uzyskiwane w szkołach i placówkach oświaty to: robotnik wykwalifikowany i technik, w rzemiośle: uczeń, czeladnik, mistrz, w kulturze fizycznej: trener, instruktor, menedżer sportu.
Umiejętności	Jest to przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Uprawnienia zawodowe	Oznaczają posiadanie prawa do wykonywania czynności zawodowych (zawodu), do których dostęp jest ograniczony poprzez przepisy prawne przewidujące konieczność posiadania odpowiedniego wykształcenia, spełnienia wymagań kwalifikacyjnych lub innych dodatkowych wymagań.
Uczenie się nieformalne	Uzyskiwanie efektów uczenia się poprzez różnego rodzaju aktywność poza edukacją formalną i edukacją pozaformalną, w tym poprzez samouczenie się i doświadczenie uzyskane w pracy.
Walidacja	Oznacza sprawdzenie, czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się (edukacja formalna, pozaformalna i uczenie się nieformalne) tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji.
Wiedza	Jest to zbiór opisów obiektów i faktów, zasad, teorii oraz praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.

Wykształcenie	Oznacza rezultat procesu kształcenia w zakresie ogólnym i specjalistycznym charakteryzowany na podstawie: <ul style="list-style-type: none"> – poziomu wykształcenia odpowiadającego poziomowi ukończonej szkoły (np. wykształcenie: podstawowe, gimnazjalne, ponadpodstawowe, ponadgimnazjalne, czeladnicze, policealne, wyższe (pierwszy, drugi i trzeci stopień), – profilu wykształcenia (ukończonej szkoły) lub dziedziny wykształcenia (kierunek lub kierunek i specjalność ukończonej szkoły wyższej lub wyższej szkoły zawodowej).
Zadanie zawodowe	Jest to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu wykonywany na stanowisku pracy. Na zadanie zawodowe składa się układ czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. W wyniku podziału pracy każdy zawód różni się wykonywanymi zadaniami, na które składają się czynności zawodowe.
Zawód	Jest to zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło utrzymania.
Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)	Wyodrębniona część Krajowego Systemu Kwalifikacji, w której obowiązują określone w ustawie standardy opisywania kwalifikacji oraz przypisywania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji, zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK), a także zasady i standardy certyfikowania kwalifikacji oraz zapewniania jakości nadawania kwalifikacji. Informacje o ZSK są dostępne pod adresem: https://www.kwalifikacje.gov.pl
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK)	Rejestr publiczny prowadzony w systemie teleinformatycznym ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Informacje o ZRK są dostępne pod adresem: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)

Lp.	Nazwa pojęcia	Definicja	Źródło
1	Dokumentacja techniczna	Zestaw informacji w postaci opisów, rysunków, obliczeń konstrukcyjnych, kosztorysów i planów. Służy do realizacji określonych zadań inwestycyjnych, produkcji wyrobów lub wykonywania linii technologicznych.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: http://pl.wikipedia.org/wiki/Dokumentacja_techiczna [dostęp: 31.03.2019]
2	Nakłonomierz	Narzędzie przeznaczone do pomiaru nachylenia (pochylenia) pił trakowych w ramowych trakach pionowych.	http://trak24.com.pl/naklonomierz-do-pil-trakowych-gorzow [dostęp: 31.03.2019]
3	Normy jakościowe	Zbiór przepisów określających zasady wykonywania wyrobu w sposób gwarantujący jego funkcjonalność, trwałość i bezpieczeństwo użytkowania.	https://pl.wikipedia.org/wiki/Jako%C5%9B%C4%87 [dostęp: 31.03.2019]
4	Obracaki	Narzędzie służące do obracania kłód drewna.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://www.e-drwal.com/dzwignia-obracak-id-267 [dostęp: 31.03.2019]
5	Obróbka materiału	Proces polegający na zmianie właściwości materiału jego kształtu i wymiarów. Wykonywany jest za pomocą maszyn i narzędzi w celu przetworzenia surowca w gotowy produkt.	http://www.czek.eu/zajecia%20Opraktyczne/dzial%20II.htm [dostęp: 31.03.2019]
6	Pilarka łańcuchowa	Przenośna piła spalinowa lub elektryczna, w której narzędziem tnącym jest łańcuch poruszający się wzdłuż prowadnicy.	https://www.stukpuk.pl/blog/rodzaje-pilarek-i-pil-podzial-i-zastosowanie [dostęp: 31.03.2019]

7	Pilarka poprzeczna	Pilarka służąca do poprzecznego cięcia drewna.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://pl.glosbe.com/pl/pl/pilarka [dostęp: 31.03.2019]
8	Pilarka ramowa	Piła stosowana do przecierania drewna okrągłego w tarcicę. Proces cięcia odbywa się za pomocą pił zamocowanych w ramie poruszającej się ruchem posuwisto-zwrotnym.	https://www.stukpuk.pl/blog/rodzaje-pilarek-i-pil-podzial-i-zastosowanie [dostęp: 31.03.2019]
9	Pilarka tarczowa	Piła, w której narzędziem tnącym jest obracająca się tarcza wyposażona w zębate ostrza. Może być stacjonarna lub przenośna.	https://www.stukpuk.pl/blog/rodzaje-pilarek-i-pil-podzial-i-zastosowanie [dostęp: 31.03.2019]
10	Pilarka taśmowa	Piła napędzana mechanicznie, której narzędziem tnącym jest ząbkowana taśma stalowa osadzona na obracających się kołach.	https://www.stukpuk.pl/blog/rodzaje-pilarek-i-pil-podzial-i-zastosowanie [dostęp: 31.03.2019]
11	Piłowanie poprzeczne	Obróbka drewna polegająca na przecinaniu drewna w poprzek włókien. Stosowana najczęściej do przecinania desek lub bali na krótsze odcinki o określonej długości.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: http://archiwum.ciop.pl/5900.html [dostęp: 31.03.2019]
12	Piłowanie wzdłużne	Obróbka drewna polegająca na przecinaniu elementu drewnianego równolegle wzdłuż włókien, nazywane inaczej rozpiłowywaniem.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: http://porady-stolarskie.blogspot.com/2011/02/sposoby-obrobki-drewna-piowanie.html [dostęp: 31.03.2019]
13	Posuw	Parametr głębokości, na jaką zęby wchodzą w materiał w danym momencie.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: http://www.koro.net.pl/poradnik.pdf [dostęp: 31.03.2019]
14	Prędkość piły	Liczba obrotów narzędzia tnącego w jednostce czasu.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: http://sword.pl/porady-techniczne/poradnik/eksploatacja-pil-tasmowych/predkosc [dostęp: 31.03.2019]
15	Tworzywa drzewne	Materiały, których głównym składnikiem jest drewno. Produkowane poprzez mechaniczną, chemiczną lub termiczną modyfikację drewna. Służą do produkcji płyt wiórowych, sklejek, płyt pilśniowych, fornirow itp.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://informatorbudownictwa.pl/vademecum/80-drewno-i-materialy-drewnopochodne [dostęp: 31.03.2019]

ZASTOSOWANIE INFORMACJI O ZAWODACH

Wsparcie dla pracowników i klientów instytucji rynku pracy w zakresie:

- skutecznego podejmowania decyzji dotyczących wyboru zawodu, pracy/zatrudnienia,
- nabywania nowych lub rozszerzania już posiadanych kompetencji zawodowych,
- zmiany kwalifikacji zawodowych zgodnie z potrzebami rynku pracy,
- dopasowywania treści szkoleń kontraktowanych przez urzędy pracy do potrzeb rynku pracy.

Wsparcie dla różnych grup interesariuszy w zakresie:

- poradnictwa i doradztwa zawodowego,
- tworzenia i aktualizacji ofert szkoleniowych dla rynku pracy,
- dostosowania oferty kształcenia zawodowego do wymagań rynku pracy,
- tworzenia i aktualizacji opisów stanowisk pracy,
- przygotowania lub aktualizacji opisu kwalifikacji rynkowych wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.